

เทศน์เช้า วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราอยู่กับโลก เราอยู่กับโลกนะ เกิดมาในโลก เรามาเกิดชีวิตนี้มีคุณค่ามากเลย ถ้าไม่มีคุณค่าเกิดมา เห็นไหม เราเกิดมาพบพุทธศาสนา เป็นการอวยพรของเทวดาเขา เทวดาเขาจะหมดอายุขัยของเขา เขาบอกว่าขอให้เกิดเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนาเถิด การทำบุญกุศลได้ไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เพราะเทวดา อินทร์ พรหมเขารู้ได้แค่นี้ แล้วเราได้ชาติของมนุษย์มา สิ่งที่เป็นมนุษย์สำคัญมากเลย แต่เวลาสิ่งที่เป็นมนุษย์ นี่เรื่องของโลกๆ ใจ

สิ่งที่เป็นมนุษย์ มนุษย์นี้เป็นสมมุติ เห็นไหม ถ้าเป็นสมมุติ เพราะอะไร? เพราะเราเกิดมามีโอกาส ชีวิตหนึ่งเราได้สร้างคุณงามความดี เราจะสร้างกุศลหรือบาปอกุศล จิตนี้เป็นคนสร้างนะ สิ่งที่เป็นความคิด ความนึก อาหารเราจะตักใส่ปากเราต้องคิดเอานะ แม้แต่เวลาทำงานเคยชินก็เป็นสัญชาตญาณ สิ่งที่เป็นสัญชาตญาณมันเกิดมาจากไหน? มันเกิดมาจากจิตทั้งหมดแหละ เพราะมันมีตัวจิตมันถึงเกิดการกระทำออกไป

ถ้าไม่มีตัวจิตความคิดมันเกิดมาจากไหน? ถ้าไม่มีพลังงาน คู่มืออย่างเบตเตอร์ต่างๆ เขาเก็บพลังงานไว้ มันต้องมีฐานที่เก็บพลังงานนั้น พลังงานนั้นถึงออกไปได้ ความคิดไม่มีฐานที่ตั้งมันออกไปไม่ได้หรอก ความคิดนี้ ความคิด ความเกิดดับ ถ้าไม่มีที่ที่เกิดดับมันจะไปเกิดดับที่ไหน? ความรู้สึกเกิดดับมันเกิดดับที่ไหน? มันก็เกิดดับที่ใจ แล้วใจอยู่ไหน? ใจอยู่ไหน? ถ้าใจอยู่ไหนนี่เรื่องของธรรมแล้ว

โลก เราเกิดมาโดยโลกๆ นะ โลกนี้ความเป็นอยู่ ความทำมาหากิน ความเป็นอยู่อุดมสมบูรณ์ นี่มันเรื่องของการทำงานนะ เราเกิดในประเทศอันสมควร ในมงคลชีวิตเกิดในประเทศอันสมควร ๒ อย่างนะ หนึ่งในเกิดในประเทศที่เป็นฤดูกาล คู่มือข้าวปลาอาหารอุดมสมบูรณ์นะ ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว ในนามีปลา ในนามีข้าวที่อื่นเขาไม่มีกันนะ แต่เรามี มีกันจนเคยชิน มีกันจนแบบว่าประมาทเดินเลื้อย มีกันจนไม่รู้จักคุณค่าประโยชน์ของมัน ทำลายมันกันเอง แล้วก็จะมาฟื้นฟูมัน

นี่ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว เกิดในประเทศอันสมควร แล้วเกิดในประเทศพ่อแม่อันสมควรอีก พ่อแม่ที่มีคุณธรรมในหัวใจ พ่อแม่เป็นแดนเกิดนะ พระอรหันต์ของลูก พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของเรา แต่พ่อแม่ที่ดีก็พาเราไปในทางที่ถูกต้อง พ่อแม่ที่เขากำกันประสาโลกๆ เขาพ่อแม่ก็คือพระอรหันต์ พ่อแม่จะดีหรือไม่ดีก็คือพ่อแม่ของเรา เราเกิดมานี้กรรมมันเป็นแดนเกิดมนุษย์เกิดในสภาวะแบบนี้ แต่เรื่องหัวใจ เรื่องของธรรม เห็นไหม ธรรมนี้เวลาภาวนาเข้าไป จิตสงบเข้าไปแล้วไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัวตน ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เขา

ถ้ามันไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัวเรา ไม่ใช่เขา แล้วมันคืออะไรล่ะ? มันก็คือตัวจิตใจ ตัวจิตทำอะไร? ทำอย่างไรเข้าไป ทำถึงที่สุดนะ ถึงที่สุดไม่มีสิ่งใดเลย ถ้าไม่มีสิ่งใดเลยแล้วมันอยู่กับอะไรล่ะ? นั่นคือธรรมแท้ๆ ใจ เห็นไหม สภาวะธรรมมันข้ามพ้นภาษา ข้ามพ้นทุกอย่าง ภาษาใจ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครุบาอาจารย์เทศนาเทศา อินทร์ พรหม เขาพูดภาษาอะไร?

คูสิโลกสมมุติเรานี้ ภาษาเรายังแตกต่างหลายหลากภาษาเลย แล้วภาษาความรู้สึก ภาษาใจ ภาษาใจ เห็นไหม ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัวตน ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เขา แล้วสื่อกันอย่างไร? สื่อกันด้วยความรู้สึก สื่อกันด้วยหัวใจนี้ไง ต้องการสิ่งใด หัวใจมันจะสื่อกันมาสภาวะแบบนั้น นี่สภาวะแบบนี้ นี่สภาวะธรรม ถ้าสภาวะธรรมมันเหนือสมมุติ เหนือทุกๆ อย่าง สมมุติบัญญัติ บัญญัตินี้เป็นทางก้าวดำเนินนะ ทางขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัยให้เราก้าวเดิน ธรรมและวินัยนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ก่อนขึ้นมา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ก่อนขึ้นมาะ สิ่งที่มีอยู่แล้ว คูสิคูทางวิทยาศาสตร์ ของที่เขาคิดค้นขึ้นมาได้แล้วเขาใช้ประโยชน์ทั้งนั้นเลย แล้วมันมีอยู่ไหมล่ะ? มันมีอยู่ แต่คนยังคิดค้นหรือเอามาใช้ประโยชน์ไม่ได้ ธรรมก็มีอยู่แล้ว ธรรมมีแล้ว ความรู้สึกเพราะอะไร? เพราะสิ่งที่มันมีมันต้องมีสว่าง มีสุขต้องมีทุกข์ ความมีทุกข์ต้องมีสุข ของคู่ตลอด มีการเกิดก็ต้องมีการไม่เกิด แต่การไม่เกิดนี้ใครแสวงหาได้ล่ะ? เพราะมันเชื่อไม่ได้เลย

โลกเขาเชื่อกันไม่ได้นะ มันตายแล้วก็สูญ ตายแล้วก็ไม่มี แล้วไม่มีนี่มันนั่งอยู่อะไร? ถ้าไม่มีต้องไม่มีทุกข์สิ เวลาทุกข์ขึ้นมา ทุกข์ก็ไม่มีสิ เวลาสิ่งที่ขัดข้องในหัวใจบอกไม่มี ปฏิเสธมันไปเลย นี่สิ่งนี้ไม่มี อะไรก็ไม่มี ปฏิเสธมันได้ไหมล่ะ? ปฏิเสธมันไม่ได้หรอก แต่เวลาสุขอยากจะ

เอามันไว้กับเรา มันไม่อยู่หรือ อยู่ชั่วคราว เห็นไหม ชั่วคราวเท่านั้นแหละ เพราะเกิดจากอามิส เกิดจากการกระทำ เกิดจากความพอใจ

คูสิเรามีลูกมีเต้า เราจะโธ่ เราจะดูแลอย่างดีเลย แต่ลูกมันก็ขัดข้องหมองใจของมัน นี่เราให้ขนาดไหนก็แล้วแต่ ถ้ามันเป็นความขัดข้อง ขัดแย้งในใจของเขา ของเขาณะ ของเขานี้คือจริตนิสัย คือจริตนิสัย คืออำนาจวาสนา คือบุญกุศลที่สร้างมาไง ถ้าบุญเราสร้างมาคินะ สิ่งที่เราสร้างมาคินะ นี่พ่อแม่จะขนาดไหน? อภิชาติบุตร บุตรที่ดึกว่าพ่อแม่ ดึกว่าพ่อแม่อีก เปิดหูเปิดตาพ่อแม่ ให้พ่อแม่เปิดตาใจนะ นี่เปิดตา

เราเจ็บไข้ได้ป่วยไปหาหมอ หมอหยอดตา หมอผ่าตัด หมอเปลี่ยนเลนส์ตา ไอ้เลนส์ตานี้ หมอที่ไหนก็ทำได้ แต่เวลาเปิดตาใจ เห็นไหม เปิดตาใจเราต้องเปิดเองนะ เพราะมันอยู่ในหัวใจของเราใช่ไหม? ถ้าเราพอใจขึ้นมา เรามีความถูกต้อง เรามีความเปลี่ยนแปลงของใจของเรา เปลี่ยนโปรแกรมของใจ ความรู้สึกของเราจะเปลี่ยนแปลงเลย เราเคยคิดอย่างนี้ เราเคยทำอย่างนี้ ด้วยความถูกต้องของเรา

มรรคหลายๆ มรรคหลายๆ มรรคละเอียดคินะ นี่มาทำบุญกุศล อู๋ ทำแสนยากเลย มากี่แสนไกล อู๋ ออกสำห้ทำมา บุญกุศลว่าเป็นบุญกุศล นี่ทานใจ แล้วทานขึ้นมาแล้ว เวลาจะแก้กิเลส แก้ที่ไหนล่ะ? ก็ต้องกลับมานั่งสมาธิ ต้องทำสมาธิเข้ามา ต้องทำความสงบของใจเข้ามา แล้วเกิดปัญญา ปัญญาเกิดจากไหน? ปัญญาๆ ว่ากันอย่าให้กิเลสมันหลอกนะ กิเลสมันหลอกกว่าเราใช้ปัญญา ปัญญาโกงเขาณะ โกงเขาด้วย โกงตัวเองด้วย โกงทุกอย่างเลย โกงโอกาสของตัวเองไง

นี่เรามีลมหายใจเข้าและลมหายใจออก เรายังไม่ตายนะ เรามีความรู้สึกนะ ความรู้สึกนี้ มันเปลี่ยนแปลงได้ เห็นไหม นี่เราคิดถูกเดี๋ยวนี้ เราคิดเดี๋ยวนี้นะ แต่ถ้าลมหายใจขาดไปแล้ว ความรู้สึกไม่มีแล้ว นี่มันหมดโอกาสไป โกงตัวเองโกงตัวเองอย่างนี้ไง โกงตัวเอง ผัดวันประกันพรุ่งไป โกงตัวเองโดยไม่ถูกต้องใจ โกงตัวเอง ไม่รู้จักตัวเองว่าตัวเองคืออะไร? ตัวเองควรจะทำอย่างไร? ใจมันควรจะทำอย่างไร?

ไอ้ความคิดนี้มันความหลายๆ ความหลายๆ คือความดีหลายๆ ใจ ความดีหลายๆ ความดีอย่างละเอียดที่ดึกว่านี่ยังมีกว่านี้อีกนะ ความดีที่ไม่ต้องใช้มือกระทำ ความดีที่ไม่ต้องใช้การกระทำจากภายนอก ความดีจากหัวใจที่มันพัฒนาของมันเข้ามา ความดีอย่างนี้ นี่แล้วเทวดา อินทร์ พรหมรู้ณะ คนดีสี่คุ่ม เห็นไหม เวลาจิตสงบขึ้นมา เทวดา อินทร์ พรหมจะเข้าใจสภาวะ

แบบนี้เลย เพราะอะไร? เพราะมนุษย์ นี่ความคิดของเรา เวลามันมีความคิด มันมีความกระทบ
รุนแรงขึ้นมา มันจะทำให้ร่างกายสูบฉีดเลือดแรงมาก มันจะขับสารต่างๆ ออกมา แล้วมันเป็น
เหงื่อเป็นไคล มันเป็นกลิ่นคาว มนุษย์นี่มันคาว มันเหม็นนะ มันเหม็นจริงๆ

นี่ถ้าเวลาจิตของผู้ที่สะอาดบริสุทธิ์ เห็นไหม มันพอกกายอย่างนี้ พอกให้มันสะอาด ใจ
สะอาดมันก็จะพอกให้กายสะอาด พอใจสะอาดขึ้นมามันไม่กลิ่น พอไม่มีกลิ่น นี่เทวดารับฟัง
ตรงนี้ไง แต่ถ้าเป็นมนุษย์ปุถุชน ไม่มีใครเข้าใกล้หรือ เทวดายังไม่เข้าใกล้เลย เพราะมันเรื่อง
ของหยาบๆ เหมือนอาหารเลย อาหารที่มีคุณภาพ อาหารที่มีประโยชน์เราจะชอบมากเลย อาหาร
ไหนที่มันไม่มีคุณภาพ เราจะไม่ปรารถนาสิ่งใดเลย

นี่ก็เหมือนกัน ร่างกายมันเห็นด้วยตาใจ แต่สิ่งที่เป็นทิพย์มันเห็นด้วยอะไรล่ะ? เห็นด้วย
ความรู้สึกนะ เวลารูปพรหม พรหมที่ไม่มีรูปเป็นอย่างไร? มันไม่มีเลย จับต้องไม่ได้หรือ? จับ
ต้องได้สิ เป็นรูปพรหมแต่มันมี มีความรู้สึกอันนี้ไง มีความรู้สึกนี้เป็นรูปพรหม พรหมในหัวใจ
คูสิที่ว่าความละเอียด ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เขา สิ่งที่ไม่ใช่
สัตว์ ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เขา มันเป็นสากล มันเป็นความยอมรับของวิญญูะ

สิ่งที่เป็นวิญญูะ เห็นไหม นี่จับต้องได้เพราะมีหัวใจ สัมมาสมาธิ จิตสงบมีความสุขมาก
สุขมาก เวลาถ้าตายในสมาธิ ก่อนสมาธิตาย นี่รูปพรหม อรูปพรหม สิ่งนี้ไปเกิดในสภาวะนั้น แต่
ถ้าบุญกุศลล่ะ? บุญกุศลเกิดในกามภพ เกิดตั้งแต่เทวดาลงมา สิ่งที่เป็นเทวดา แล้วเกิดในมนุษย์
ล่ะ? แล้วเราไม่ไปอีก เราเกิดนี้ อยากตายในมนุษย์ เกิดจากมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์เพื่อสืบต่อคุณ
งามความดีใจ

ถ้าเราทำถึงที่สุด เห็นไหม อย่างครูบาอาจารย์เวลาประพฤติปฏิบัติต้องการเวลามาก เวลา
ถ้ายังไม่สิ้นสุดมันต้องเกิดต้องตายอีก อยากให้ถึงไม่ต้องเกิดต้องตายอีก ไปนอนในครรภ์นะ ยัง
ต้องไปเกิดต้องไปตาย เวลาเกิดตายขึ้นมามันเป็นสภาวะหนึ่ง คูสิเราเป็นเด็กอ่อนขึ้นมา นี่ผิว
อ่อนๆ ร่างกายอ่อนทั้งนั้นแหละ เวลามันแก่แต่่าขึ้นมาล่ะ? แล้วก็เป็นอย่างนี้ทั้งนั้นแหละ แล้วก็
ร่อยก็พันหนล่ะ? เราก็คงไม่รู้ล่ะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเราเกิดมาตาย นั่งบนกองกระดูกนะ ตายบนกอง
กระดูกนะ สิ่งที่เป็นคนแข็ง นี่เรามาตั้งอยู่ที่ซากศพของเราเองนะนี่ เพราะซากศพเวลามันย่อย
สลายไปก็เป็นดินใจ สิ่งที่เป็นดินมันเป็นธาตุ ๔ แล้วเราก็มานั่งทับมันอยู่ที่นี่ แล้วเราก็อ่านสิ่งนี้เรา

เกิดขึ้นมาอีก แล้วเวลาเป็นดิน เป็นน้ำ เป็นลม เป็นไฟ มันก็เอาดิน น้ำ ลม ไฟมาทวนๆ ให้มัน เป็นมนุษย์สิ มันก็เป็นไปไม่ได้หรอก มันต้องมีจิตปฏิสนธิ มันต้องมีสิ่งที่มีชีวิตคือไข่ใจ คือไข่ คือสเปิร์มพ่อแม่ สายบุญสายกรรมมันเกิดตรงนี้ พอเกิดตรงนี้มันก็อาลัยอาวรณ์

ลูกของเรา เป็นของเราๆ ก็ยึด ยึดไปหมดเลย แล้วเรายังยึดไม่ได้เลย ความรู้สึกยังยึดไม่ได้เลย ความรู้สึกเรายังเปลี่ยนแปลงเลย ความรู้สึกเรายังดีขึ้นเลย ถ้ามันดีขึ้นมา เห็นใหม่ นี่ธรรมชาติธรรมมันเกิดอย่างนี้ไง โลกกับธรรมนะ เราอยู่ด้วยกัน เรื่องของร่างกายเป็นเรื่องของโลกๆ เราต้องพึ่งพาอาศัยกันนะ เรามีน้ำใจต่อกัน เราพึ่งพาอาศัยกัน เราดูแลกัน นี่ดูแลกันเรื่องของร่างกาย ความเป็นอยู่ให้มันสุขขึ้นมา แล้วหัวใจจะดูแลกันอย่างไร? จะปลอบประโลมขนาดไหน มันก็คืนรน มันก็คืนเร้า จะพูดขนาดไหนมันก็ไม่เห็นด้วย ทิฏฐิมานะมันล้นฟ้า แล้วมันก็เหยียบหัวด้วย

คนที่ไปวัดไปวา คนที่ปล่อยวาง คนนั้นไม่ใช่คนฉลาดเลย นี่ไม่ใช่คนฉลาดเลย ฉลาดในธรรมแต่โง่ในโลกก็ให้มันโง่ไปเถอะ เพราะโง่ในโลก เราหาเวลาของเรา เพื่อมาแสวงหาคุณประโยชน์ของเราจากภายใน ตาเขาหยาบๆ มรรคเขาหยาบๆ มรรคเขาไม่รู้จักอะไรเลยใจ นี่แสวงหา เสียเวลามาก ต้องทำมาหากิน ต้องอยู่กับโลกเขาอย่างนั้น ไปไม่ได้เลย ไปไม่ได้มันก็จมปลักอยู่ในความโลภ ความโกรธ ความหลง จมอยู่ในจี๊ใจ จี๊โลก จี๊โกรธ จี๊หลง แล้วเราจะขึ้นจากจี๊ เราจะขึ้นมาสละโดยตัวเราเอง แล้วเวลาจี๊เราจะสละอย่างไรล่ะ? เวลาขึ้นมา ความฝงใจมันจะสละอย่างไร?

มันก็ต้องตั้งสติ มันก็ต้องตั้งสติแล้วเราพยายามของเราขึ้นมา พยายามของเรา เราต้องชำระล้างเองนะ นี่เวลาทางโลกเขามีการบริการ เขาทำให้เราสะอาดได้หมดเลย แต่ใจเราเราต้องทำของเราเอง เราก็ต้องพยายามรักษา พยายามรักษาศีล สมาธิ ปัญญา เรื่องของคฤหัสถ์ก็ทาน ศีล ภาวนา นี่เราเป็นภิกษุ เป็นนักรบ เห็นไหม เราไม่ต้องไปห่วย มีก็ทำ ไม่มีก็อนุโมทนาไปกับเขา แล้วเราพยายามทำจิตของเราให้สงบขึ้นมา สิ่งนี้เทวดาสาธุการนะ พอจิตสงบขึ้นมา คุณจิตสงบจิตเดิมแท้ที่ส่องใส มันสว่าง มันใสว มันสว่างอย่างไร? มันอยู่ในจิตของเราอย่างไร? ความสุขนี้หาขึ้นมาได้อย่างไร?

นี่ก็หาความสุขจากข้างนอก หาความสุขจากสิ่งที่เป็นอามิส เราหาความสุขจากหัวใจของเรา มันมีเชื่ออยู่ มันมีหัวใจอยู่ หัวใจ ความรู้สึกอันนี้ นี่ใจ เห็นไหม มันไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่ตัวตน

ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เขา นาย ก. นาย ข. นี่สมมุติตั้งขึ้นมาในทะเบียนบ้าน แล้วเวลาเปลี่ยนชื่อมันก็เปลี่ยน แล้วนาย ก. นาย ข. นี่มันเป็นสมมุตินะ แล้วความรู้สึกมันเป็นสมมุติใหม่ล่ะ? สมมุติความรู้สึกเหมือนกัน ทุกข์ มองหน้ากันสิ มองตากัน ทุกข์ก็ทุกข์เหมือนกัน เวลาสุข อยู่นั้น สุขมาก ซึ่งใจมาก ตามตามันมีความสุข ภาษานี้มันภาษาใจ

นี่ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่ตัวตน ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เขา มันเป็นภวาสวะนะ มันเป็นตัวภพนะ แล้วปัญญาจะวิปัสสนาเข้าไปอีก แล้ววิปัสสนาจนกว่าจะทำลายจนถึงที่สุดนะ ถึงที่สุดแห่งทุกข์ เห็นไหม นี่กายกับใจ นี่เราเป็นคนมีอำนาจวาสนา เกิดมาเป็นมนุษย์ ว่ามันจะทุกข์มันจะยากแก่ไหนก็เกิดแล้ว แล้วเกิดมานี้เป็นอริยทรัพย์ เกิดมาแล้วพบพุทธศาสนา แล้วพุทธศาสนา ทำให้เราเข้าถึงทรัพย์จากภายใน

ทรัพย์จากภายในนะ แต่อย่าให้เขาอ้างกัน ถ้าเป็นทรัพย์จากภายในที่จับต้องไม่ได้ก็ว่ากันไป นี่สิ่งนั้นเป็นการอ้อนวอนนะ เป็นเจ้า เป็นต่างๆ พุคถึงสิ่งต่างๆ นั้นมันเป็นเรื่องอกิณญา เรื่องของความเป็นไปของจิต เดียวนี้โลกเขาเจริญแล้ว เทคโนโลยีเขาเจริญมาก เหาะเหินเดินป่าได้ทั้งนั้นเลย คนก็เหาะได้ เครื่องบินก็เหาะได้ หูทิพย์ ตาทิพย์ โทรศัพท์คุยกันได้หมดเลย อย่าไปตื่นเต็นกับมัน ตื่นเต็นกับทุกข์กับสุขนี้แหละ ตื่นเต็นกับอริยสัจใจนี้ ถึงที่สุดแล้วนะเราจะเห็นสมบัติของเรา

ทรัพย์จากภายในนี้ประเสริฐมาก แต่ต้องมีคนที่มีความละเอียดอ่อน คำว่าละเอียดอ่อน มันจะคันเข้ามา แล้วต้องทนแรงเสียดสีของโลก โลกเขาจะดูหมิ่นเหยียดหยาม แต่ธรรมจะส่งเสริม ธรรมจะเชิดชู แต่โลกเขาเหยียดหยามนะ เหยียดหยามเพราะกิเลสมันต้องการเป็นพวกมัน มันต้องการเอาไว้ในอำนาจของมาร แล้วธรรมของเรา คิงของเราขึ้นมา สิ่งนี้เราต้องมีกำลังใจ แล้วเราต้องปลุกปลอบใจเราขึ้นมา เราจะมีจุดยืนในสังคม เราจะไม่เป็นเหยื่อของโลก เอวัง